

→ “ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅԻ” ←

== Ի Գ == 1910 ՏԱՐԻՈՅ ==

“ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅԻ”, ոյս կը տեսնէ առեւ տակապիտի միտնուոյի Միլի-
թարեան հարց կողմանէ՝ քործանցութեամբ ազգային կայսր լաւատիրութիւն:

“ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅԻ”, բաժնեգրին Է կանխիկ վճարման, տարեկան
15 ֆր. = 6 ռբ.: Ինքուրուէր թիւ կարծէ 1.50 ֆր. = —.70 կոպ.:

“ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅԻ”, խնայարարութիւնը կը խնայէ հայ խնայարարութեան,
որ թայեկամ ինչ փոխադարձաբար ծանոցանէ իրենց թիրիթին մէջ միւր ծանոցանալի: Այս
ընկալեալ տախտակները գեղեցիկ համարաշարհով զօղ մը կը սկստուի խնայարարութեան միջոց:

ԽՍԱ. “ՀԱՆԴԻՍԻ”

Թ Ղ Ը Կ Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Զ “ՀԱՆԴԻՍԻ”

Նա... Ե. Գ. — 1. Զեզի կը դարձնենք շեր երկայն գրութիւնը: Պէտք է
էլի համարեալ ըլլալ թէ ազգային լրերուն մէջ կը նստա-
բերեն զմեզ միայն սնունդ, որոնք հայ համայնաշինչին
կը հային: 2. Այո, կը դատաւարութեամբ նոյն իսկ “քարեկամ”,
լրագիրները, եթէ հայ համարաշինչին հակառակ գրեն:
3. Փոքր Աստուծոյ, կրնար ապահով ըլլալ որ “յուսահատիւ”,
մեզի համար չէ: 4. “Պիտի սպասներ դեռ քանի մ’ամիս,
բայց ետքը հրապարակու ախտի — խարսմներ այն ամէնը”
որ համարաշինչին հակառակ կը վարունք, ահա հա-
մարաշինչին քարեկամը մը տուած քաշանքի խրատը:
5. Այո, բնաւ, նախադրու յայտարարու չէ, այլ այնպիսի
լրագրաց” քաղաքավարութեան եւ կրթութեան աստիճա-
նացոյցն են այն բաները: Թող ազնուութիւնը մեր քովը
մնայ. հաստատութիւնները պիտի կրնան այնպիսի ան-
կրթներն ալ, որ — արեւելք կ’ապրին, մի մոռնար — առաջին
անգամ զգոնեցում կ’օրհնէ ու դաւանութեանը կը..
հայտնեն:

Մա... Ա. Յ. — 1. Ենթահայտարարութեամբ կը հաստատենք շեր նամակը
խախտուած “պարզ գրել” — “պայծառ գրել” իմաստով
ալ տեսնուած է, վկայ՝ Նիւթերու ցանկին թարգմանութիւնն
“sieh deutlich ausdrücken”: 2. Միշտ ըսելով շեր Նիւթա-
մամբ եւ ոչ փոքրիկ կարեւոր մ’ունենանք: Դուք դատեցէք..
“յուսահատութեան կրակը կը լուրջօր մեր ապագային
ծիծաղող տանքներն վրայ”: Հայերէն թերթի մը մէջ
գրուած է այս՝ Լուի քայտեցնող կրակը: Իմաստը՝ տարա-
կոյ չկայ. կը խառնուի, բայց չէր ընտանի կ’ըլլար ըսելը...
ԵՆԻՍԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿՐԵԿԻ ԿՐԵԿԻ (կը մոռնաք, ինչ
լրագիր են) Մեր ԱՊՏԱԿԱՆ ԿՐԵԿԻ ՏՅՈՒՆ (յիշելովս.
յուսացող) ԳԵՂԵՑԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ: Ի՞նչ ընտանի կը գտնէ,
որ անիկ կը դարձնենք հայ ընթերցողը: “Կ’օրհնէ գտնու-
ող օրէնք” — այսինքն արժող օրէնք, դեռ “ոյժ, գործունե-
ութեան”: Մեր գիտածը հայեցումով “ի գորտը”, ըսել է՝
“բանական, գործի մէջ”, պիտի ըլլայ անտարակոյս “ի գորտ-
ութեան”, գերմ. in Kraft, գր. en vigueur: Ահապիսի երկու
բառով սահմանը որուն մէջ կը շարժի մեր “պարզ գրել”,
հայերէն գրել, յօդուածիւն: 3. Շեր համակարգից յար-
գանքներու փոխադր. չենք շնորհակալիք:

Ն... Ն. Ա. — 1. Պատմին նամակը պիտի գրուի: Բայց ինչ որ
խնայարարութեան կը հայի, հրապարակու ալ կ’ունենք լու-
սաբանութիւն: Գաղտնիք մը չէ, որ Հայ հասարակութիւնը դեռ
ի վիճակին է՝ զուտ գրական կամ մանաւանդ քաղաքական
թերթ “ապրիլիստ”։ 2. Ես տարան ընթացքը պարզապէս՝
“երեսնական գոհութիւն”, և մեզի համար: Բայց հազի-
թէ “Կալստոն Մալապոստ”, — ինչպէս քաղաքացի կարգա-
ցիցը շեր նամակին մէջ — սկսանք խառնել, անիկ յուստու
եւ համոզի երկարութիւն մը սկսաւ ամուլ ըստմանորդներու
ցանկը... C’est l’argent qui fait la guerre! կամ՝ լուրագրու

գերմ. առածը Geld regiert die Welt! Կարծես ամէն
զոհարարութիւն ալ չափ մը կ’ունենայ, չէ: 2. Բացարձակա-
պէս հաստատութիւն կը մասնը՝ հայագիտական թերթի նկա-
րագիրը պահելու. բայց եթէ հայերէնով գրադուր հայա-
գիտութիւն է, որքանի եւս առաւել՝ հայ անհատով ու իսկ
ազգով պարսկաբն: Մեր յօդուածները չափելու կարելին
այս է:

Ա... Գ. Պ. — Զաւալ կը համակերպուի շեր յառաջ քերած պատ-
մաններու առջեւ:

Ն... Ն. Ս. — “Սրբագրութիւնը մեր տպարանում կատարում է
խիստ թուլ”, կ’ըսէք, բայց պատման ալ յօդուածագիրնե-
րու ազգի ազգի — անթիւնները գրեն են, բանի որ մեր գրա-
շարքները գերմանացի են: Երեսնականցից, շատ անգամ մեր
իսկ հազիւ կուսնէ կոցած գիրք իրենց կը... Լուծեն: Ըն-
թեանի գիրք թէ վրիպակներէ կ’ազատէ տպուածը, եւ թէ
քիչ ծախս կը պատահաւ:

Կ... Ս. Ա. — Սրբագրութիւնն ազատ է ուզած բաժին
աւելցնելու, սակայն առիթ մըն է այս առաջարկութիւնը
քաղաքացի ալ ճաշակ իմանալու: “Այո”, ներու կողմը
զձեզ ալ նշանակեցինք:

Կ. Պ. Ն. Կ. Մ. — 1. Ըստ շեր կարգադրութեան կը դադարենք
“Ժամանակին”, թերթը որիկ. բայց մի եւ նոյն. ասին մեր
գարմարէնը չենք կրնար զգուշ, այսպիսի... Զարմանալի
փոխանակութեան: Բայց “Ժամանակին”, չէր որ իւր յօդուած-
ներուն համար անցնալ տարի՝ ի Պանկալի. մեր լրագրու
հարաւանի գործածեց եւ օրերով արտասպէս ալ “Միտի-
սէն”, թարգմաններ ըսելով: Ուրեմն “Ժամանակ”, լրագրի
անունը ալ այլեւս գործունէ չունի “Հանդիսի”, համար:
2. Ինչ ըլլայ, Գր. Բաքիմ, մեր բարեկամը, եւ կը մաղկենք
որ շատ շատ դժուար չափ...:

Կ... Պ. Սե. — Ընկալաք զամենայն ողջ բովանդակ. եւ շնորհ
ունենք: Զուսեց մեզ յոյժ յընթերցումը զերթ շեր, ընդ
այն զի զատեալ ցեղեւորի ի հարազատ նախնեաց լինին
եւ ի հնդկի՝ որպէս եւ ամենայն ուրիշ, որից Թորգոմայ.
երթալ հասանալ եւ սէտ օտարները բարուց, եւ օտարածայն
այլաւոր խորհրդաք ունին: Սկիզբն է այս՝ ազգաւ եւ
անմուղ զհայաստան տոմ ամենայն:

Կ... Մ. Պալ... — Դրական շեր վերադարձ շեր պակաս թիւ:
Ա... Լ. Տ. Խ. — Կարողալ նախընթաց պատասխանը:
Թէ... Ա... — Ընդունեցանք դրամը եւ երկու տարեկանները
դրեցինք:

Ջաք... Ա. Բ... Յվ. — Իրազն “Հայ կենսաբան”, կը փոխանակէ,
կարծենք, “Ասորիայ կենսաբան վերաբերեալ թղթակցու-
թեանները”, 2. Կը սպասենք շեր խոստման:

Կե... Կ. Ա. — Ընդունեցինք շեր կարծիքն ալ, բայց վերջնական
վճիռը դեռ կարելի չէ տալ:

Լ... Ս. Ս. — Կարողացինք շեր նամակը. դուք զմեզ պիտի չհասկը-
նար եւ միշտ զձեզ, զբարկաւարտ: Երազեց երկուրդ ալ

ՎԻԵՆԱ, Խմբագրատունը. *իմիջ հասցեովն*
**Rédaction de la Revue „Handes Էմ-
 sorya“, VIENNE, VII 2 Mechitharisten-
 gasse 4.**

**ԳՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, Միլիթարյան Վստու-
 տունը՝** **R.R. P.P. Méchitharistes de
 Vienne, Constantinople. Poste autrichienne
 115.**

ԳՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, Սիւննայ գրատունը՝
**Librairie de Sunik, Է. B. Yazıdjian
 & Cie., Constantinople. Sultan Hamam
 Bakirdjilar 11.**

ՋՄԻՈՆԻԱ, Միլիթարյան Վստուտունը՝
**R.R. P.P. Méchitharistes de Vienne,
 Smyrne.**

ՏՐԱՊԷՉՈՒ, Բ. Ք. Դամասս, Բումոնի
**des Frères des Ecoles Chrétiennes,
 Trébizonde.**

ԿԱՐՆ, Բ. Ք. Էդուստին Էմրիկյան,
Erzeroum.

**ՏՓՂԻՍ, Մր. Է. Ջ. Մանտաչեֆ (pour
 Mr. Arakel Sarouhan), Tiflis.**

ՍԵԱՍՍԻԱ, Լ. Է. Ֆ. Աշխատանք:
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, Դ. Է. Ֆ. Մոսկուսյան:

Պ. ՊԱԼԵՆՑ

գրավաճառի քով կը վաճառուին վերջերս լոյս տեսած նետեսեալ գրքերը՝

ԸՍՏԵՄԵՆԸ ԼԵՒՈՒ. — Այսրոք քնար մը Բիւնկանի մոլոր-
 ներուն վրայ: 8° էջ 31: Գին՝ 2 1/4 դր:

ԳՈՒՆԵՃԱՆ ԵՐ. — Արեւելքի քոյրեր: 8° էջ 79: Գին՝ 1-50 ֆր:

ԱԶԳԱՅԻՍ ՍԱՆՄԱՆԱՐՈՒԹԻՒՆ Հայոց: Գին՝ 1 1/4 դր:

Ապտիւ Համիտի վերջին խոյը: 8° էջ 48: Գին՝ 2 դր:

ԱՆՏՈՆԵԱՆ ԱՐԱՐ. — “Կուէ արաններ.” Ա. Յարութիւն՝
 Եարիկեան: Բազմաթիւ պատկերներով: 4° էջ 80: Գին՝ 4 1/2 դր:

**ԳԻՒԼ՝ Librairie B. Balentz
 Constantinople 20, Tchakmakdjilar.**

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ “ԳԵՂՈՒՆԻ”

Իր սովորական հրերով 92 մեծագիր էջերով զարդարուած
 բազմազգի ու թաղամասի միազոյն պատկերներով:

Ինչպէս արդէն ծանուցուած է Գեղունիի հասոյթը յաւա-
 կացուած է Գեղունի արշտաններուն. ըսել է գեղարդեստասէր
 ազգայիններ Գեղունի ստանալով՝ սկիտի փրկին նաեւ որբիկի
 մը կեանքը:

Տեսնելով որ բարեւէր ու զրատէր ազգայիններ փութացին
 ու կը փութան յոյն իրենց անունները (բաժանորդագրուելով “Գե-
 ղունի”-ի) ու տեսնելով որ տալագրուած օրինակները շուտով պիտի
 սպառին, այսու կը յայտարարենք թէ “Գեղունին”, կ’արժէ ֆր. 10,
 դր. 50, — տոլար 2, — րուպի 4:

Ամէն տեղ, ամէն քաղաք ու գիւղ թաղապետութիւնը կամ
 երիտասարդութիւնը պէտք է աշխատի զարեւորտ ազգայիննե-
 րուն լուսնաբեր հասարկ (այսինքն Գեղունիին ստորագրուի տալու
 ու անոնց անունները խմբագրութեան յոյն, որպէս զի այդ
 մարմիններուն ուղղմանք ապագայուած Գեղունիները):

Վստահ ճնդր որ բարեբրտները զո՞հ պիտի ման իրենց ըրած
 բարեբարութեան վրայ, երբ իրենց արջն ունենան Գեղունիին. նա
 մասնաւոր երբ իմանան թէ այդ Գեղունին Հայ կեանք մը փրկած
 է սովէն:

ԳԻՒԼ “ԼԵՂՈՒ” Rédaction de la Revue “HANDES,”

Vienne, VII, Mechitharistengasse 4.

“ՍՈՒՐԷՆԻԱ”

Գրական, քաղաքական, հասարակական ու տնտեսա-արդիւնա-
 քերական լրագիր:

Տարեկան 7 ռ., մէկ ամիսը 75 կոպ.:

Հասցէն՝ Rédaction du journal

„Sourhandak“

TIFLIS (Russie, Caucase).

“ՀԱՍԿԵՐ”

Հինգերորդ Տարի մանկական պատկերազարդ ամսագիր

Ամսագիրը լոյս է տեսնում Թիֆլիսում 32-48 երեսամիջ
 մեծագիր զգրվածներով նախկին ընդարձակ ծրագրով:

Մշտական աշխատակցութեամբ Բովն. Թուսմանյանի ու Ստ.
 Լիւիցեանի:

1910 թին “Հասկերի”, Յունկանները լինելու են 2 Գու-
 նատիկ չեքերի, — 2 Պատկերազարդ Պատմութիւն, — 1 Մանկական
 պիես, — 1 Բնագիտական զրոյց, — 1 Համաշխարհային ժողովրդական
 (Անտիկութիւն, — 3 Մանկական վէպիկ, պատմութիւն, երգիծաբանա-
 կան զրոյց, — 2 Պարկ (32 երեսամիջ) “Մանկավարժական զո-
 դարան”, ընտանեկան կրթութեան կարեւոր հարցերին ներկած:

Բաժանորդագիրն է ճանապարհածախսով:

Տարեկան	4 ռ.	առանց յաւելումների	3 ռ.
Ամսական	35 փ.	“	30 փ.
Պարսկաստանում	4 ռ. 50 փ.	“	3 ռ. 50 փ.
Արտասահմանում	12 ֆր.	“	9 ֆր.
Սկզբից (1905 թ. սեպտ.)			
մինչև 1910 վերջը)	16 ռ.	“	12 ռ. 50 փ.

Ապստիկ բաժանորդագրութիւն չի ընդունում:

Խմբագրատան Իստանբուլ. — Tiflis (Caucase) Rédaction du
 journ. “Hasker”.

Խմբագիր-հրատարակիչ Գուս. Լիւիցեան:

“ԼՈՅՍ”

Գրական-հասարակական շաբաթաթիւք:

“ԼՈՅՍԻ” ՆՊԱՏԵՄԻՆ Է կապ հաստատուել Խորհման, Հիւսիսային
 Կովկասի, Նոր-Նախիջևանի ու Ռուսաստանի ցրուած հայ գա-
 ղութիւններին մէջն ու մասնակից անել նրանց ընդհանուր հայկական
 կեանքին:

“ԼՈՅՍԻ”, ԺՐԱՊԷՉՈՒ. — 1. Հասարակական, տնտեսական ու
 իրաւաբանական խնդիրներ. 2. Խնդրոյն ու թարգմանական
 քննադատական ու բանաստեղծութիւն. 3. Թերթն. 4. Մամուլի
 շուքը. 5. Շաբաթական տնտեսական հայկական, ռուսական ու
 արտասահմանական կեանքի. 6. Տեղական բրոյիկոն. 7. Պաշտոնա-
 կան տեղեկութիւններ. 8. Գիտութիւն, գեղարուեստ ու գրակա-
 նութիւն (ընտանազանական յօդուածներ, գրախոսութիւն, քննադատ
 ու գիտական նորութիւններ). 9. Փոստաքիւղ ու պիւնայիւղ.
 10. Տեղեկատու ու յայտարարութիւններ. 11. Ի հարկին նկարներ
 ու պատկերներ:

“ԼՈՅՍԻ”, ԲԱՇԽԱՆՈՐԴԱՊԷՐՈՒՆ — Ն. Նախիջևանի, Ռուստովի
 ու շրջակայ հայ գիւղերի համար-տարեկան 3 ռ., Ռուսաստանի
 այլ տեղերի համար-տարեկան 4 ռ.:

Օտարալեզուները դիմելու են՝ Rédaction du journal
 „Luy“, Nakhichevan a/le Don (Russie).

Խմբագիր-հրատարակիչ Բժ. Գեորգի Ուշիճեան